

JEHOVAS VITNER

AVDELINGSKONTORET I SKANDINAVIA

Stenhusvej 28 DK-4300 Holbæk, Danmark Tlf.: +47 64 92 68 00 E-post: jw.dk@jw.org Org.nr.: 879 492 742

18. oktober 2019

TIL FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN
PB 325
1502 MOSS

Svar på deres brev angående vurdering av statsstøtte til Jehovas vitner

Vi har mottatt deres brev datert 11. september 2019, ankommet oss 13. september 2019, der dere ber om våre kommentarer til den senere tids nyhetsartikler om Jehovas vitners standpunkt til det å stemme ved politiske valg. Dere ber oss også om å kommentere et brev dere har mottatt fra Barne- og familiedepartementet. Vi setter pris på muligheten til å korrigere noe av den feilinformasjonen som er presentert i forskjellige nyhetsmedier, og til å redegjøre for vårt bibelske syn på politisk nøytralitet.

Jehovas vitner verdsetter de grunnleggende rettighetene vi har i Norge, deriblant retten til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Som kristne respekterer vi at andre har rett til å stemme og rett til ikke å gjøre det. Vi agiterer ikke mot valg, og vi samarbeider med valgte myndigheter. Men hvert enkelt Jehovas vitne treffer en personlig avgjørelse om å ha en strengt nøytral holdning til nasjonenes politikk. De mener at politisk nøytralitet er noe Bibelen gir påbud om. (Matteus 22:21; Johannes 15:19; 18:36; 2. Korinter 5:20; 1. Peter 3:16) Mer informasjon om våre religiøse grunner for ikke å stemme ved politiske valg finnes på vårt offisielle nettsted på <https://www.jw.org/no/bibliotek/boker/guds-kjaerlighet/flagghilsen-valgdeltagelse-siviltjeneste/>.

Avgjørelsen om å være nøytral i politiske spørsmål er en personlig avgjørelse som hver enkelt tar på grunnlag av sin forståelse av Bibelen og sin samvittighet. Hvis en i vårt trossamfunn velger å delta i et politisk valg ved å stemme, vil Jehovas vitner se det slik at den personen selv har valgt å forlate trossamfunnet. Det vil derfor bli gitt en kort opplysning i menigheten som lyder: «[Personens navn] er ikke lenger et av Jehovas vitner.» Men personen er fortsatt velkommen til å overvære religiøse gudstjenester, sitte hvor som helst han eller hun ønsker i Rikets sal (Jehovas vitners møtelokale), og være med på å synge religiøse salmer. Utover det kan han eller hun også snakke med og omgås den nærmeste familien normalt (den eneste religiøse begrensningen er å drøfte emner av trosmessig/religiøs karakter).

Jehovas vitners religiøse standpunkt når det gjelder politisk nøytralitet, kommer på ingen måte i konflikt med de grunnleggende verdiene i et demokratisk samfunn. Tvert imot, når dette spørsmålet har kommet opp, har domstolene konsekvent slått fast at Jehovas vitners religiøse standpunkt er i overensstemmelse med demokratiske verdier. Dette blir bekreftet av de følgende avgjørelsene i Italia, Tyskland og Sverige:

Den øverste forvaltningsdomstolen (Consiglio di Stato), Italia (30. juli 1986: Godkjennelse av Jehovas vitners søknad om å bli registrert som trossamfunn): «The reporting Administration has expressed a favourable opinion, both on the recognition of the juridical personality and on the acceptance of the donation on behalf of the

newly-formed association by the Watch Tower Bible and Tract Society. With regard to the first aspect, the Ministry of the Interior has pointed out that in the constitutional act and in the Statute of the association that is applying there are no regulations in contrast with the provisions of civil law, while as far as the negative view of Jehovah's Witnesses with regard to blood transfusions, the right-duty to vote and military service (or alternative service), the Ministry observes that while such are manifestations of religious faith, they are, in any case, the result of free and individual choice. ... The fact that the religion of Jehovah's Witnesses is among 'admitted' religions can certainly not be repealed on the grounds of doubt. It should suffice to mention that this religious confession has been active in Italy for many years without having given rise to concern on the part of the Administration ... For the above reasons outlined in the preceding considerations, the Department gives a favourable opinion.» (Opinion No., 1390/86, 30 July 1986, pp, 2, 5, 9)

Forfatningsdomstol, Tyskland (19. desember 2000: Vedrørende en søknad fra Jehovas vitner om å bli registrert som et offentligrettslig selskap): «[T]he plaintiff's abstaining from voting in government elections does not affect the democratic principle in its normative substance but its actual basic requirements. The plaintiff is neither politically supported nor intentionally directed at weakening democracy. The plaintiff does not intend to supplant democracy with another form of government. It neither designs nor follows any political program; to the contrary it pursues an apolitical concept of life. The plaintiff's efforts are not directed against the liberal constitutional system, but towards a life beyond the political community in 'Christian neutrality'.» (*Jehovas Zeugen v. State of Berlin*, no. 2 BvR 1500/97, 19 December 2000, § 102)

Den høyeste forvaltningsdomstolen, Sverige (8 november 2013: Vedrørende søknad fra Jehovas vitner om å motta statsstøtte som et anerkjent trossamfunn): «Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att en allmän och lika rösträtt utgör en del av de grundläggande värderingar som samhället vilar på. Samtidigt förhåller det sig så, att medborgarna visserligen kan förväntas utnyttja de möjligheter att delta i sitt lands styre som står öppna för dem, men att de också har rätt att avstå från att göra detta. I Sverige utgör rösträtten just en rätt och inte en skyldighet. Respekten för religionsfriheten fordrar att bedömningen av om ett trossamfund kan anses bidra till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på inte innefattar någon närmare prövning och värdering av samfundets religiösa lära. Att så inte får ske har uttryckligen framhållits i lagens förarbeten (prop. 1998/99:124 s. 64). Som framgått följer det även av Europadomstolens praxis att statens skyldighet enligt artikel 9.1 i konventionen att förhålla sig neutral och opartisk är av avgörande vikt vid bedömningar av detta slag. Bestämmelsen i 3 § 1 lagen om stöd till trossamfund kan mot bakgrund av vad nu sagts inte ges den innebörden att ett samfund, vars religiösa lära innebär att dess medlemmar uppmanas avstå från att delta i allmänna val, utan att för den skull motarbeta det demokratiska styrelseskicket, inte kan anses uppfylla kravet för rätt till statsbidrag. Högsta förvaltningsdomstolen finner att regeringens beslut att avslå Jehovas vittnens ansökning saknar stöd i lag. Beslutet ska därför upphävas.» (Mål Nr. 4496-12, side 10-11)

Et annet moment er at de fleste (hvis ikke alle) trossamfunn som mottar statsstøtte i Norge, fastsetter trosoppfatninger og handlemåter som den enkelte i trossamfunnet må rette seg etter, deriblant trosoppfatninger og handlemåter som andre kan se på som udemokratiske.

Svar på deres brev angående vurdering av statsstøtte til Jehovas vitner

18. oktober 2019

Side 3

I *Jehovah's Witnesses of Moscow v. Russia* uttalte Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) det følgende i paragrafene 111, 118 og 144:

«It is a known fact that a religious way of life requires from its followers both abidance by religious rules and self-dedication to religious work that can take up a significant portion of the believer's time and sometimes assume such extreme forms as monasticism, which is common to many Christian denominations and, to a lesser extent, also to Buddhism and Hinduism.

... it is a common feature of many religions that they determine doctrinal standards of behaviour by which their followers must abide in their private lives. Religious precepts that govern the conduct of adherents in private life include, for instance, regular attendance at church services, performance of certain rituals such as communion or confession, observance of religious holidays or abstention from work on specific days of the week (see *Casimiro and Ferreira v. Luxembourg* (dec.), no. 44888/98, 27 April 1999, and *Kontinen v. Finland*, no. 24949/94, Commission decision of 3 December 1996), wearing specific clothes (see *Leyla Şahin v. Turkey* [GC], no. 44774/98, § 78, ECHR 2005-XI, and *Phull v. France* (dec.), no. 35753/03, 11 January 2005), dietary restrictions (see *Cha'are Shalom Ve Tsedek v. France* [GC], no. 27417/95, § 73, ECHR 2000-VII), and many others. Jehovah's Witnesses' regulations on allowing sufficient time for religious activities and abstaining from celebrating non-Witnesses or secular events were in that sense not fundamentally different from similar limitations that other religions impose on their followers' private lives. By obeying these precepts in their daily lives, believers manifested their desire to comply strictly with the religious beliefs they professed and their liberty to do so was guaranteed by Article 9 of the Convention in the form of the freedom to manifest religion, alone and in private.

... [other religious practices to which others might object include] the practice of fasting, which is particularly long and strict in Orthodox Christianity, or circumcision practised on Jewish or Muslim male babies.»

Vedrørende alle slike religiøse handlemåter konkluderte EMD i *Jehovah's Witnesses of Moscow v. Russia*, som det er henvist til ovenfor, med det følgende i paragraf 141: «... the State does not have the right under the Convention to decide what beliefs may or may not be taught because the right to freedom of religion as guaranteed under the Convention excludes any discretion on the part of the State to determine whether religious beliefs or the means used to express such beliefs are legitimate (see *Manoussakis and Others*, cited above, § 47).»

EMDs storkammer har også slått fast at artikkel 9 i Den europeiske menneskerettskonvensjon garanterer trossamfunns rett til det følgende: «to react, in accordance with their own rules and interests, to any dissident movements emerging within them that might pose a threat to their cohesion, image or unity». Dette innbefatter retten til å bestemme at en person ikke lenger kan tilhøre trossamfunnet hvis han eller hun følger en bestemt handlemåte (*Fernandez Martinez v. Spain* [GC], no. 56030/07, § 128, ECHR 2014; *Sindicatul "Păstorul cel Bun" v. Romania* [GC], no. 2330/09, §§ 137 and 165, ECHR 2013 [extracts]).

Så Jehovas vitners oppriktige trosoppfatning vedrørende politisk nøytralitet kommer slett ikke i konflikt med grunnleggende verdier, men er en grunnleggende rettighet som beskyttes både av Norges grunnlov og av Den europeiske menneskerettskonvensjon.

Svar på deres brev angående vurdering av statsstøtte til Jehovas vitner

18. oktober 2019

Side 4

Vi håper det er tydelig ut fra det som er nevnt i dette brevet, at vi helt og fullt respekterer en persons grunnleggende rett til å ta en avgjørelse angående politisk nøytralitet, og at Jehovas vitner på ingen måte utøver press eller bruker trusler for å skremme noen fra å stemme.

Med vennlig hilsen

Kåre Sæterhaug
Styremedlem

Dag-Erik Kristoffersen
Public Information Desk

Jehovas vitner